

konům kultu katolického tak jako v minulosti. (Nuže, bez vedení kněze katolického není kultu katolického a proto soudy francouzské vylučují věřící z jakékoliv účasti na správě kultu a obřadů kultových proti vůli faráře, který vede kult a zodpovídá za pořádek při něm.)

Soudy francouzské předpokládají, že každý věřící dobrovolně se podrobil předpisům církve, již je členem a proto nezkoumá ani stížnosti proti »vydroučení z církve, proti přeměštěným poplatkům za úkony církevní (asistenci při sňatku, křtu, pohřbu), neboť věřící měl volbu, těchto úkonů nepožadovati, anebo předpisům církve katolické a vedení duchovních se podrobiti.

A tak soudy francouzské jsou podle výroku P. Bureau, který právě vydal pod názvem »Quinze années de séparation« (15 let rozluky) přehled vývoje zákonů a judikatury ve Francii rozlukové, »prozíravými strážci mejdokonalejší ortodoxie, mejpřísnějšího práva kanonického a docela obránci — prosím za prominutí volnomyšlenkáře, avšak je třeba ještě jednou vysloviti to slovo osudné, hierarchie církevní.«

(Netřeba proto podezřívati soudce francouzské z přátelského smýšlení k církvi katolické.)

Svým jemným, Francouzům vlastním smyslem pro právo, dovedli vytěžiti ze zákona, který jako každé dílo politické připouští možnost různých výkladů, výklad odpovídající nejvíce potřebě své země a právnímu cítění lidu. Zachovali jmění církve katolické svému účelu. — Zkorigovali tak křivdy zákona pokud bylo lze a vyvarovali se event. krvavých konfliktů.

Nelze popřít, že zákonodárce francouzský by byl si ušetřil tolikerou kapitulaci před církvi katolickou, kdyby byl znal a pochopil předpisy práva církevního a uznal, že každá snaha o zdemokratizování církve katolické ztroskotá o předpisy jejího práva božského.

Pochybil zde, učinil zákonodárce francouzsky zákon rozlukový, který mnohými obdivován — snad proto, že má mnoho paragrafů — v životě ztroskotal.

Byl to život, který ukázal chyby rozluky francouzské a byl to soudce, právník francouzský, který tyto chyby aspoň částečně napravil.

Dr. Štefan Moys, sudr, sudca, priedel. Najv. Súdu v Brne.

Premlčanie disciplinárnych prečinov.

Zákony v otázke premlčania disciplinárnych prečinov súdnych úradníkov, verejných notárov a pravotárov postrádajú tých náležitostí, ktoré právoveda dnešnej modernej doby za eminentné považuje.

Tak zákon zo dňa 21. mája 1868 číslo 46 r. z., platný aj na slovenských súdnych úradníkov, premlčanie disciplinárnych prečinov vôbec nepozná a v tomto ohľade je zaostalejší než bývalý uhorský zákonný

článok VIII : 1871, ktorý pripúšťa vymáhať v §§-och 72 a 74 povinnosť vynahradenia škody, zapríčinenej verejným úradníkom len v lehote jednoročnej a tak aspoň v nejakom smere poskytuje základ disciplinárnemu súdu k riešeniu otázky premlčania vo veciach disciplinárných.

Ale tak teraz platný zákon číslo 46 r. z. z roku 1868, jako predtým platný zák. čl. VIII : 1871 nezabýva sa v žiadnom smere premlčaním týchto disciplinárných prečinov. Sú to oba staré zákony, z doby, ktorá si moderných právnických stanovísk ešte málo všimala.

Nepotrebuje ďalšieho dokazovania, že každé právo pozná pojem premlčania. Keď zločin vraždy, keď vykonanie trestu smrti sa premlčí, prečo by sa nepremlčali práve len disciplinárne prečiny?

Na dokázanie neudržateľnosti vylúčenia premlčania v disciplinárných záležitostiach, stačí ten prípad, či by sa smád srovnávalo so spravodlivosťou, zaviesť disciplinárne pokračovanie proti terajšiemu tabulárnemu sudcovi pre nejaké previnenie, ktoré spáchal pred 20 rokmi jako sedriálny motár? Ovšem by to bolo viac než smiešne, ale dľa terajšieho stavu zákona je to — žiaľ Bohu — ešte vždy možné, a netreba, len pridržiavať sa prísne slov a nie ducha zákona, a nastane výše uvedený smiešny príjad.

Či zákonodarca myslel na tieto prekárné položenia, ktoré nastaf môžu z úzkoprstosti alebo z nevedomosti a nepochopenia základných zákonných noriem?

Pochybujem! Zákonodarcia pri osnovaní týchto zákonov nemysleli na premlčanie, meskôr už iste chápali jeho potrebu, ponevác ale úradnícke pomery a — budiž rečeno ku oti úradníckeho stavu — sporadické prípady disciplinárných vecí — nepožadovaly prepracovanie týchto dvoch rakúskych a býv. uhorských prežitkov, a tak zostalo všetko pri starom.

Už o niekoľko rokov pozdejšie vydané zákony uhorské, — na Slovensku čiastočne ešte aj dnes platné, — na pr. zákonný čl. XXXIV: 1874 (o advokátoch) v §-e 102 hovorí: že trestnosť disciplinárneho prečinu premlčí sa, jestli od času konania, alebo opomenutia, zakladajúceho disciplinárny prečin, uplynuly dva roky bez toho, že by oznámenie učinené bolo bývalo; taktiež v podobnom smere predpisuje zák. čl. XXXV: 1874 (o verejných motároch) v §-e 187.

Bývalá uhorská kráľ. Curia v rozsudkoch vynesených v disciplinárných veciach pominula zavedenie disciplinárneho pokračovania v každom takomto prípade, ktorý bol pred 3 rokmi spáchaný a následkom uplynutia tejto doby bez zavedenia disciplinárneho pokračovania za premlčaný považovaný.

Ohľadom týchto lehôt premlčania je ale otázne, či v takomto prípade, keď oznámenie bolo síce včas učinené, avšak počas disciplinárneho pokračovania uplynuly dva roky bez toho, aby sa bolo stalo nejaké opatrenie proti obvinenému, tiež sa premlčí trestnosť disciplinárneho prečinu — vyjmúc prípad zločinu —?

Túto otázku riešil liberálnym a zásadám modernej právovedy zodpovedajúcim spôsobom Najvyšší súd, jako súd disciplinárny pre veci

advokátov, keď v rozsudku č. Ds III 5-21, uznal premlčanie aj v tomto posledne uvedenom prípade. Rozsudok tento pre jeho dôkladné odôvodnenie v celom obsahu uvádzam:

» — — — rozsudok: — — — — Rozsudok prvostupňového disciplinárneho súdu sa zrušuje a obvinený na základe odst. 2. §-u 102. zák. čl. XXXIV: 1874. sprostuje sa obžaloby disciplinárneho prečinu:

Dôvody:

Dľa rozsudku okresného súdu v A . . . č. . . . dľa obžaloby zástupcu komory advokátskej, a dľa rozsudku prvostupňového disciplinárneho súdu ide tu o disciplinárny prečin, spáchaný obvineným činom a spôsobom uvedeným v citovanom prvostupňovom disciplinárnom rozsudku.

Obvinený vo svojom, včas podanom odvolaní uvádza, že jeho konanie, ktoré bolo predmetom disciplinárneho pokračovania, nezakladá skutkovú podstatu disciplinárneho prečinu, ďalej že jestli by aj bol spáchal disciplinárny prečin, jeho trestnosť sa už premlčala — — — — —

Odst. 2. §-u 102. zák. čl. XXXIV: 1874. ustanovuje, že trestnosť disciplinárneho prečinu premlčí sa, jestli do času konania alebo opomenutia, zakladajúceho disciplinárny prečin uplynuly dva roky bez toho, že by bolo oznámenie učinené bývalo.

Ani cit. zák. čl. ani iné zákony nezabývajú sa otázkou, či v takom prípade, keď oznámenie bolo síce včas učinené (§ 102. cit. zák. čl.), avšak počas disciplinárneho pokračovania uplynuly dva roky bez toho, aby sa bolo stalo nejaké usnesenie alebo opatrenie proti obvinenému, — tiež sa premlčí trestnosť disciplinárneho prečinu — vyjmúc prípad zločinu —.

Za takýchto okolností treba skúmať smysel zákonného ustanovenia §-u 102, zák. čl. XXXIV: 1874., a čerpať analógiu z trestného zákona.

Premlčanie trestnosti nejakého, buď trestného alebo disciplinárneho činu, — korení zásade, že uplynutím delšej doby bez toho, aby boli robené kroky, potrebné k pohňaniu páchatela (účastníka) na zodpovednosť, zaniká aj verejný zájem na stíhanie takéhoto činu, potažne na potrestanie páchatela. Vzhľadom na túto všeobecnú zásadu, nemal by smyslu taký výklad citovaného odst. 2. §-u 102, zák. čl. XXXIV: 1874, že jestli oznámenie nebolo učinené za dva roky, trestnosť disciplinárneho prečinu by sa síce premlčala, jestli však po včasnom oznámení za dva roky vôbec nič nebolo podniknuté vo vo veci oznámenia, premlčanie by nenastalo.

Trestný zákon už podrobnejšie a presnejšie rieši otázku premlčania, určiac nie len počiatok doby premlčacej, ale i prípady prerušenia premlčania. V tomto ohľade § 108. Trz. ustanovuje, že premlčanie sa preruší usnesením alebo opatrením súdu — pre spáchaný zločin alebo prečin proti páchatelovi alebo účastníkovi name-

reným, avšak v deň usnesenia alebo opatrenia premlčanie znova sa počína.

Trestné činy dľa ich povahy sú zpravidla viacej nebezpečné pre verejnú a súkromú zájmy, než činy len disciplinárne stíhané. A keď trestnosť (zavedenie trestného pokračovania) aj u zločinov ľavnejšieho rázu sa premlčí uplynutím 5 rokov (bod 4. § 106. Trz.), nesrovnávalo by sa so všeobecnou zásadou premlčania, aby sa trestnosť disciplinárneho prečinu nepremľčala ani za päť rokov, jestli oznámenie bolo učinené za 2 roky, aby tedy zločin stal sa v trestnom pokračovaní netrestným, naproti tomu však v disciplinárnom pokračovaní trestným.

Analógia čerpaná z pozdejšieho zákona trestného (z. čl. V:1878), tedy vo veciach disciplinárnych v otázke premlčania vedie tiež k tomu právnomu názoru, že v odst. 2. §-u 102. z. čl. XXXIV: 1874. určené premlčanie preruší sa síce oznámením, ale v deň oznámenia premlčanie sa znova počína a toto znova plynúce premlčanie preruší sa usnesením alebo opatrením disciplinárneho súdu namereným proti obvinenému.

Dľa spisov prítomnej disciplinárnej veci pojednávanie určené na 13. júna 1914. bolo odročené z toho dôvodu, že predseda disciplinárneho súdu považoval za potrebné opatrit spisy, na ktoré obvinený sa odvolával cieľom dokázania správnosti svojho pokračovania. — Od tejto doby až do 8. augusta 1918., tedy viacej než za dva roky nič iného sa nestalo v prítomnej veci disciplinárnej, nežli že predsedníctvo disciplinárneho súdu zčiasťky urgovalo zaslanie žiadaných spisov, zčiasťky však predlžovalo evidenciu, a spisy vôbec neposkytujú podkladu k tomu zisteniu I. stupňového rozsudku, žeby disciplinárne pokračovanie bolo spočívalo následkom vojenskej služby obvineného. Ponevác tedy počas disciplinárneho pokračovania viacej než za dva roky nebolo usnesenia, ani opatrenia disciplinárneho súdu, namereného proti obvinenému, preto v smysle správneho výkladu ustanovenia § 102. zák. čl. XXXIV: 1874. nastalo premlčanie trestnosti toho disciplinárneho prečinu, ktorý je základom prítomného disciplinárneho pokračovania.

(Disc. senát za predsedníctva sen. prezidenta Havlíka, zpravodaj radca N. s. Jurecký.)

Ivan Jurecký :

Výťah z rozhodnutí Najvyššieho súdu Č. S. R. vo veciach trestných.

1

Vo veciach úžerových, ktoré patria do oboru pôsobnosti súdov, a ktorých vybavenie nekoná sa podľa predpisov »spěšného řízení«, upotrebiti treba ustanovenia uh. zák. čl. XXXIII: 1896 so zákonnými změnami a doplňkami a dľa toho proti rozsudku súdnej tabule, ako II. inštancie, zmätočná sťažnosť miesta má.